

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Juni

Årgang 76 . Nr. 6

1991

AF PIERRE ALECHINSKY

VERKER GEORG BASELITZ

PER KIRKEBY

VÆR ANDY WARHOL

GALLERI FAURSCHOU

ST. STRANDSTRÆDE 21 · DK 1255 KØBENHAVN · K.
TELEFON 45 / 33 91 41 31 · TELEFAX 45 / 33 91 11 86

ÅBNINGSTIDER: TIRSDAG-FREDAG: 11-18 · LØRDAG: 11-14

Rektor Poul Hugo Bohn fødtes den 11. maj 1891 i København og døde i Sorø den 13. april 1954. Han var adjunkt og lektor i Sorø 1920-39, rektor i Rungsted 1939-43 og rektor i Sorø 1944-54.

I hundredåret for rektor Bohns fødsel bringer Soranerbladet dette brev som et eks. på hans forståelse af en lidt besværlig tidligere elev. Han var skolens rektor i en vanskelig periode, og han blev udset for uretfærdig kritik fra forskellig side, som tog på hans helbred og sikkert bidrog til at forkorte hans liv. Han kunne virke noget stiv og gammeldags, men han elskede Skolen og sled sig op i dens tjeneste.

Red.

5. 12. -48

Kjære Henning Molin!

Jeg må jo svare på dit brev af 2. dec., hvad der dog ikke er helt let, da jeg efter læsningen ikke er rigtig klar over, hvor jeg har dig. Imidlertid forstår jeg, at det er udspunget af en trang til ærlighed, som jeg kun kan respektere, og derfor får du nu disse linier i aften, hvor jeg er i stand til at redde en times tid fra den juletravlhed, der allerede er ved at overvælde mig.

Dit brev falder i 2 halvdele: 1. halvdel (som du selv kalder »udenomssludder«) drejer sig hovedsagelig om din skoletid, 2. halvdel (den sidste halve side) om opdragelsesprincipper. I første halvdel får du sagt, at du i din skoletid hadede mig, hvilket nu ikke var nødvendigt at sige på prent, da det tilstrækkeligt tydeligt lå mellem linierne i det indlæg, hvormed du afstivede Informations gennemsjofle overfald på mig. Imidlertid vil jeg antage, at du nu, da du er 21 år, kan se, at jeg kom tilbage til Sorø som skolens rektor i en for skolen yderst kritisk tid. Fra sommeren 1940 til januar 1944 havde der været 4 forskellige rektorer (Gorm Hansen, Raaschou-Nielsen, West, Helms), hvilket i forbindelse med de vanskelige tider, vi da gennemlevede, havde skabt den største løshed og uorden blandt eleverne. Naturligvis var det en overdrivelse, når Ib Juul skrev, at *alt* var i opløsning, da rektor B. trådte til. Lærerne kunne jo da stadigvæk nok holde disciplin i deres klasser (måske på et par undtagelser nær). Men *udenfor* undervisningstiderne var det noget andet! Fra alle sider indløb klager over elevernes opførsel på gader og stræder, i jernbaner og på danseskoler, og ansvaret herfor lagdes ganske naturligt på skolens leder. Hertil kom de mange *svindlerier* både med hjemrejser, lægebesøg, karakterbøger og penge, forhold, som jeg snart kom under vejr med. Derfor var det aldeles nødvendigt, at tøjlerne strammedes, derfor blev der straffet. Det skete ikke af »lyst«, som du skriver, og som du også antydede i Bromme (det ville da også være en sær lyst); men det skete, fordi det var bydende nødvendigt, at skolens renommé blev genoprettet, så forældre atter med tryghed kunne sende deres børn hertil. Selv hørte du *ikke* til de nemme drenge dengang; ganske vist var du velbegavet, men du var ikke flittig, meget støjende og udpræget kværlantisk i de år og tilsyneladende uden mindste forståelse af dine egne fejl. Dette mit indtryk bygger jeg hovedsagelig på lærernes udtalelser, kun til dels på egne iagttagelser (jeg har jo aldrig under-

vist dig), og når jeg nævner det her, er det ikke for at såre, men som en forklaring på, at du har fået en forkert opfattelse af mange ting. I øvrigt går jeg ud fra, at du for længst er vokset fra disse børnesygdomme (eller rettere sagt: Pubertets sygdomme). Om straffemidlerne har været de rigtige hver gang, kan selvfølgelig diskuteres. Jeg tvivler ikke om, at der er tilfælde, hvor jeg har grebet fejl.

Anden halvdel af dit brev - som du selv anser for den vigtigste - drejer sig om opdragelsesprincipper, og her tror jeg, at vi - underligt nok - er nær ved at være enige. Spørger du mig, hvad jeg anser for skolens hovedopgave: Kundskabsmeddelelse el. opdragelse? svarer jeg uden at blinke: *Opdragelse*. Herom talte jeg meget indgående ved din translokation i 1946 (se Soranerbladet juli 1946); men den dag er der jo ingen, der hører noget. Jeg citerer: »Skolen har kun *et eneste* mål: Opdragelse, forstået i ordets oprindelige betydning af en »dragen opad« fra et mere eller mindre ufuldkomment plan til et højere og højere stade. Alt, hvad der sker i en skole, sigter mod dette mål, som enhver ansvarsbevidst lærer daglig holder sig for øje i sin gerning. Undervisningen er kun et middel, men ganske vist et overmåde vigtigt middel, til opnåelse af dette mål. Derfor kan undervisningens indhold skifte i årenes løb; men målet, den etiske højelse, forbliver uforandret«.

Men da al virkelig opdragelse foregår *indirekte*, er der intet mærkeligt i, at skollederen selv *tror*, at skolens vigtigste opgave er at lære dem dansk, fransk etc.

Hvis jeg skal give et konkret udtryk for, hvilke egenskaber man særlig skal søge at fremelske hos ungdommen, vil jeg svare: *Pligtfølelse* først og fremmest (et ord, de moderne børnepædagoger slet ikke kender), *hensyntagen* til andre mennesker, navnlig de ældre, og *retsindighed*, hvorved jeg mener evnen og viljen til at forstå, at enhver sag kan ses fra mindst to forskellige sider og skal bedømmes ud fra sine egne forudsætninger. I anden række kommer sådanne ydre ting som *orden*,

præcision, *høflighed*, der jo helst skal tilgænes i de første mellemskoleår eller tidligere.

Nå, det blev jo et gevaldigt brev og slugte langt mere tid, end jeg egentlig havde råd til at afse. Men måske kan det klare et og andet for dig, så du alligevel »bliver klogere«. Hvad min slutningsbemærkning i Bromme angår (at du stadig havde en ven i din gamle rektor), så blev den fremsat, fordi det var mit indtryk den dag, at du var *ked* af, at du uden rigtig at vide det havde rakt hånd til et stykke beskidt arbejde. Derfor sagde jeg, hvad jeg sagde, idet jeg ikke hører til dem, der bærer nag; men på den anden side hører jeg heller ikke til dem, der *pånoder* andre mit venskab, så indtil videre må jeg annullere de ord.

Med venlig hilsen

J. H. Boh.

PS. Den dag i Bromme var det sidste gang, jeg talte med Tito; derfor vil jeg aldrig glemme den; Han døde i oktober efter mange lidelser - et sjældent fint ung menneske, der trods alt, hvad han måtte gennemgå, aldrig klagede, men kun tænkte på andre. Han var et eksempel for alle os andre.

Hyggelige værelser udlejes.

Bo godt og billigt i Sorø

DEJLIGE SORØ

Venlig hilsen

Antik BEHRENS

Absalonsgade 19 - 4180 Sorø - Tlf. 03 63 53 52

Kr. 150.00
incl. morgenmad pr. person pr. dag.

NY GYMNASIELOV

Den 13. juni 1990 vedtog Folketinget en ny lov for Gymnasieskolen. Gymnasieloven har ganske omfattende ændret kompetencer og styrelsesforhold på gymnasieskolerne.

Der er indført *Bestyrelser*, og der er ændret på kompetencer for *Rektor*, for lærerne i *Pædagogisk Råd* og for eleverne i *Elevrådet*.

Bestyrelsen

Tidligere var der ved offentlige gymnasieskoler et skoleråd, som havde en meget begrænset kompetence. Det er der ændret på nu. Skolerådene er blevet erstattet af bestyrelser, og de har fået tillagt reelle beføjelser.

Den præcise sammensætning af bestyrelsen er ikke fastlagt i loven. Undervisnings- og forskningsministeriet har godkendt mit forslag om, at der i vores bestyrelse skal sidde repræsentanter valgt af amtsrådet og de omkringliggende kommuner, men også repræsentanter for både dagelevernes og kostelevernes forældre, foruden 1 lærer eller studievejleder ved Københavns Universitet. Også de tidligere elever er repræsenteret ved 1 medlem. Personer, som virker på skolen i det daglige, er repræsenteret, nemlig ved 2 elever og 2 lærere (både kost- og dagskoleelever/lærere) samt 1 repræsentant for det teknisk-administrative personale. I alt 11 medlemmer.

Rektor er som skolens daglige leder (og som sådan ansvarlig for skolens hele virksomhed over for Undervisnings- og Forskningsministeriet) tilfornodret bestyrelsen uden stemmeret.

Bestyrelsen træffer i visse sager afgørelser efter indstilling fra rektor, men ligesom i andre bestyrelser er der tale om afgørelser på overordnet plan, ikke i detaljer. Vigtige opgaver for bestyrelsen at tage sig af er at medvirke til et godt samarbejde mellem skolen, hjemmene og lokalsamfundet, ligesom bestyrelsen skal være med til at løse sociale opgaver i tilknytning til skolen.

Rektor

har det administrative og pædagogiske ansvar. Det betyder bl.a., at det er under rektor, at sager om den enkelte lærers undervisning og personlige forhold hører. Bestyrelsen kan ikke udtale sig om den enkelte lærers forhold.

Pædagogisk Råd

Ved alle skoler er nedsat et Pædagogisk Råd, som består af rektor og alle lærerne. Rådet er rådgivende for rektor. Det Pædagogiske Råd er et naturligt forum for drøftelse af pædagogiske/didaktiske emner. Også en drøftelse af skolens udvikling og kvalitet vil naturligt kunne finde sted her.

Elevrådet

Eleverne har fået meget betydelig udvidet kompetence i forhold til tidligere. Formelt har eleverne nu de samme beføjelser som lærerne. Fra 1/9-91 har jeg udpeget en af lærerne til bl.a. at informere eller bevidstgøre eleverne om de beføjelser, de har. Denne lærer, som vi kalder *Elevinspektør*, har også til opgave at sikre, at informationsniveauet hos eleverne bliver så højt som muligt om de sager, der er til behandling i Pædagogisk Råd, eller i udvalg under Pædagogisk Råd. Vi forsøger på den måde at sikre, at eleverne i praksis får den medindflydelse, som loven har tillagt dem.

Det daglige liv på skolen er heldigvis ikke præget af strenge og skarpe opdelinger og daglige diskussioner af om, hvem der bestemmer hvad. Alle ved, at den formelle »magt«, både hvad angår den pædagogiske og den administrative side, er hos rektor. Imidlertid ved alle også, at både de ansattes og elevernes ressourcer og engagement i undervisning og skolens almene liv øges og udnyttes bedst, hvor der sker en delegering af indflydelse, og der etableres et reelt medansvar.

Erling Kristensen.

Forsiden af S.B.

gengiver sidste års turistplakats nederste halvdel. Den er tegnet af Roald Als.

Nyt fra Stiftelsen og Skolen

Mørup. Omfattende renoveringer af Stiftelsens ejendom Mørup Hovedgård ved Fjenneslev er i gang under ledelse af kongelig bygningsinspektør Karsten Rønnow.

Johan Bülow's og Ludvig Holberg's portrætter er sendt til restaurering på Kronborg.

Skolens legatkapitaler beløber sig til ca. 9 millioner kr.

Allan Kruse har skænket et billede af Hans Bastholm (1774-1856) og hans far Christian Bastholm til Sorø Akademis Bibliotek. Billedet er blevet ophængt på bibliotekets trappe ved siden af Bastholmsamlingen.

Dommer Thorkild Sanders og hustrus legat uddelte den 4. februar 99.000 kr. til elever på skolen.

P. H. Bohn 100 år

Vor gamle skole havde i krigsårene en omskiftelig ledelsesperiode med 3 rektorer og endda flere interregna: Da Raaschou-Nielsen havde afsluttet sit alfaderrige virke, fik A. J. West kun et kort åremål til at forsøge en mere fri linie. Hans tidlige død gav så en kort overgang nestoren Gorm Hansen ansvaret, førend P. H. Bohn igen strammede tøjlerne.

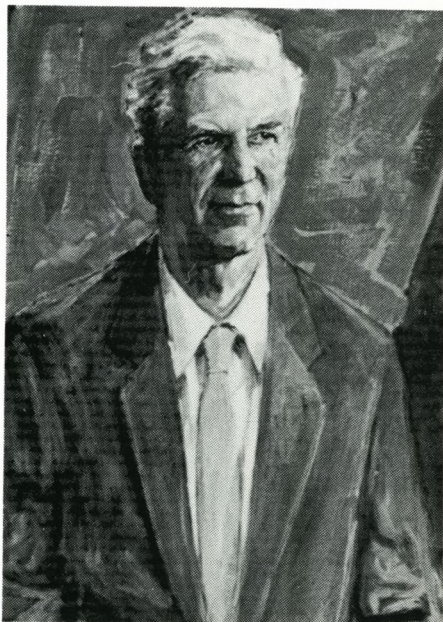
Men især de sidste krigsår var også en periode, som fremelskede nye frigørelsestendenser blandt unge. Og det satte jo nok sine spor, da skolens ledelsesform kom under debat i »Information« - en debat, hvor det blev min lod at give udtryk for, at det egentlig ikke var et opgør med vor skoles leder, men med en »rektor af den gamle skole«.

Også dengang var jeg ofte engageret og debatsøgende, måske med en snert af »agent provocateur«. Soranerbladets redaktør, min gamle lærer og livslange spejderkammerat, erindrede det som »undertiden lettere kværlantisk«, da han nylig bladede i min Sorø-scrapbog og fandt det

på side 79 gengivne brev fra »Taps«. Et svar på nogle ord, jeg havde sendt ham efter en samtale om »Information«'s kampe.

Læs det selv, brevet tegner et godt billede af en gammel rektor - og dertil måske et par facetter af en ung student!

Henning Molin (S 46).

Portræt af Frants Thygesen

Afdøde højesteretsdommer *Frants Thygesen S '32* (1914-89) er blevet portrætteret af den kendte portrætmaler Viggo Kragh-Hansen.

I årene 1945-55 var Frants Thygesen generalsekretær i Sydslesvigsk Forening. Portrættet blev afsløret ved en højtidelighed på »Flensborghus« i Flensborg den 11. april og hænger nu over den plads, hvor Frants Thygesen havde sit virke i de år, han var i Sydslesvig.

Det er Grænseforeningen - hvor Fr. Thygesen var æresmedlem - som sammen med Sydslesvigsk Forening har foranlediget portrættets tilblivelse.

Niels Henriksen (R '53).

82-årig æresdoktor

Portræt. - Af Jens J. Kjærgaard

En dansk opfinder og igangsætter i verdensklasse, den 82-årige civilingeniør Villum Kann Rasmussen, tildeltes æresdoktorgraden ved Danmarks Tekniske Højskoles årsfest fredag den 3. maj.

Villum Kann Rasmussen er en beskedne mand og har det meste af sit lange liv holdt sig udenfor offentlighedens søgelys. Men kendsgerningen er, at han har opbygget et enormt industriforetagende med mere end et par tusinde ansatte.

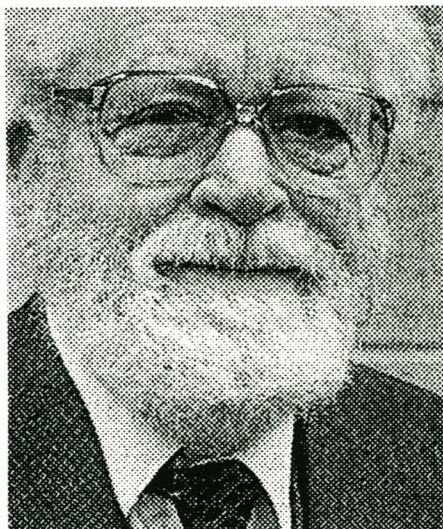
Velux-vinduer er blot et af mange eksempler på, at lyse ideer er omsat til produkter med stor succes. Gennem tiden har Villum Kann Rasmussen udtaget 55 patenter. Hans ønske om tæt samarbejde mellem industri og forskning kommer også til udtryk gennem Velux Fonden og Villum Kann Rasmussen Fondens donationer til fremgangsrige danske projekter. Og forleden kunne man se ham på toppen af Rundetårn, da en bog om dansk astronomi gennem 400 år blev præsenteret for offentligheden.

Han går ikke længere så rask som før, men hvor der er en vilje, er der en vej. Transporten op ad sneglegangen foregik med et elektrisk »løbehjul«. For øvrigt har han givet rundhåndet støtte til restaureringen af det gamle bibliotek i Trinitatis, Rundetårn.

Den verdensomspændende koncerns knowhow og viden findes ikke dokumenteret i skriftlig form, som tilfældet ville have været, hvis opfinderen havde fortsat sin løbebane på DTH eller i et andet akademisk miljø. Værdien skal måles i den succes og gennemslagskraft, der ligger i alt, hvad han har arbejdet med i 50 år, påpeger Danmarks Tekniske Højskole.

Hvorfor valgte Kann Rasmussen at blive selvstændig? Kort fortalt, fordi han blev arbejdsløs i 1941.

Opfinderen, der er præstesøn fra Mandø, har i øvrigt udtalt, at De 10 Bud er lige så gode som nogen moderne management-teori.

Villum Kann Rasmussen tildeles den tekniske æresdoktorgrad.

En gang til ...

(Rantzaufortsat)

Det var da »til at ta' og føle på«! Men Rektor ødelagde straks det æventyrlige ved at sige, at det var en gammel Bageovn og aldeles ikke nogen Løngang«!.

Bageovnsteorien er i mellemtiden blevet forladt: Man har, såvidt jeg ved, endnu ikke fundet noget spor af enhver ovns nødvendige tilbehør *Skorstenen!* Man mener nu, at det drejer sig om en *malt-*

SAAB
Specialværksted

SAAB 96, V4 og
andre biler
toprenoveres og
sælges.

NIELS THIELE
Automobiler
Frederikssundsvej 151
3660 Stenløse
Tlf. 42 17 00 72

kolle dvs. et opmuret rum, hvori malten (til ølbrygning) tørredes ved hjælp af tilstrømmende varm luft, der nedenfra ledtes op gennem malten for derefter at trække ud gennem en . . . *Skorsten(!)* - og da man ikke kan tørre malt uden gennemtræk, og da der til et sligt fænomens tilvejebringelse hører en skorsten/aftrækskanal, så synes maltkølle-teorien ikke at være bedre end bageovns-teorien!

Men hvad er så denne stump »løngang?« Vi ved det ej . . . endnu, for måske vil nærmere undersøgelser en dag udi fremtiden afsløre gåden. Men vi giver gamle rektor Hoff ret i, at der *ikke* er tale om en *løngang*.

Vi må konkludere, at med undtagelse af den drilske »maltkølle« i rektors kældere, viser alle kendsgerninger bag de so-ranske »løngange« hen til underjordiske kloak-kanaler i »ganges lignelse«, dvs. solidt teglstensopmurede og tøndehvælv-overdækkede ledninger tjenende til at føre spildevand fra klosterets køkkener, afløb og necessarier til hovedledningen af samme konstruktion, der fra vandmøllen ved søens bred førte det rindende søvand videre til møllediget og via dette - stadigvæk rindende - til afløbet i Tuel sø. *Hele* ledningssystemet - ikke blot Møllediget - har skullet udvise et fald, en ikke ringe ingeniørmæssig opgave, som cisterciensernes vandbygningsteknikere ikke var ukendte med - den vidtforgreneede mægtige orden har under ét rådet over en enorm expertice! At kanalerne blev store i mål har sin forklaring i, at de skulle være tilgængelige for inspektion og oprensning, og dette var selvfølgelig en nødvendighed, hvor gennemstrømningshastigheden (som i Sorø) har været ringe. Et »stillestående« system (forbundne kar fra klostermøllens bagvand til Tuel sø) har ikke kunnet virke efter hensigten! *Vandspejlets* højde i Sorø sø i forhold til højden i Tuel sø (og hermed den effektive vand-tilstrømning ved stigning (underfaldshjulet) i klostermøllen), er et centralt problem: et stort underfaldshjul lader sig ikke dreje ved et sagte rislende vandløb! *Edvard Paludan* har

med sin artikel i S.B.s december-nummer 1990 (side 143-149) »*Om vandstanden i Sorø-søerne i den tidlige middelalder*«, for sidste gang - gennem udstrakte målinger - skabt basis for teknisk/videnskabeligt begrundede teorier om dette interessante problem, der jo berører hele den »tekniske baggrund« for placeringen af et stort kloster netop på Sor-øen!

Af Paul Rantzau (R 37)

A propos løngangen ...

Det er næppe en uøjagtighed fra Rantzaus side, at han i referatet i SB maj 1991 undlader den sidste sætning i K. V. Palslevs artikel fra 1874: »Men rektor ødelagde straks det eventyrlige ved at sige, at det var en gammel bageovn og aldeles ikke nogen løngang«.

(Rantzaus artikel afsluttes ovenfor. Red.)

Men Rantzaus bemærkning: Er der nogen, der kan give oplysninger om dette »løngangssagn?«, fik mig til at huske på en gammel bog, der har stået i min reol i mange år og næsten var glemt: *Oluf Axel-søn og hans Familie eller Inquisition-Fængslerne under Sorø Kloster* af *Johannes Wildt*. Kjøbenhavn 1827. På Forfatterens Forlag. Trykt hos AGF Christensens Enke, Østergade nr. 53. 6 sider abonnenter, 2 sider Forerindring, 267 sider tekst. Indbundet i gammelt blå karton. I forerindringen skriver forfatteren: »Jeg er født i den Egn, hvor Handlingen foregaar, og alt i en meget ung Alder hørte jeg flere Sagn om Munkene i Sorø Kloster, og de forunderligste Ting bleve fortalte om deres skjendige Uvæsen der i Egnen ...«.

I Erslev Supplement til Forfatterleksikonet ... 1841 til efter 1858 bind III (optrykt 1964) er han nævnt: Wildt (Johannes), Søn af Jørgen Johan W., Sogndegn for Liunge og Broby Menigheder og Anna Elisabeth ... gift m. Jacobine ... Han har skrevet Familie- og Criminalhistorier samt *Samlede romantiske Fortællinger 1-14*, bl.a. 10: Oluf Axelson ...

Det er en dystert og mærkelig fortælling om riddere og prinsesser og skønne kvinder og lumskede munke og foregår ca. 1430. Et barn bliver bortført af en ørn og fundet af en skovarbejder på den anden side af søen, han bliver senere fundet og endnu senere »fanget« af den grumme prior i Sorø Kloster sammen med sin smukke kæreste og gennemgår alle slags pinsler, inden han kan flygte med en lægbroders hjælp gennem en skjult dør i væggen, i priorens kammer, og »Hvælvingens uhyre Gab viste sig for de Flygtendes Øine«. Og »I maa vandre ad Mørkhedens Vei, sagde Petrus«.

Løngangen løb over tyve favne under jorden og Sorø Sø og tabte sig i den tykke skov, der er sønden for søen, i en stor med tykt krat omgivet skovgrotte. (Den benyttes alene af prioren, når han uset ville besøge de smukke piger i omegnen« og drive djævelen ud af kroppen på dem). De blev alle reddet, og prioren fik sin straf: Det glødende bly, der skulle have dryppet på heltens isse, fik prioren over sig, da kedlen faldt!

Det er, hvad jeg ved om løngangen under Sorø sø!

Max Ebert (S 35).

PS. Om tiden se: Erik af Pommern, en artikel i Dansk Biografisk Leksikon af Kai Hørby (S 54).

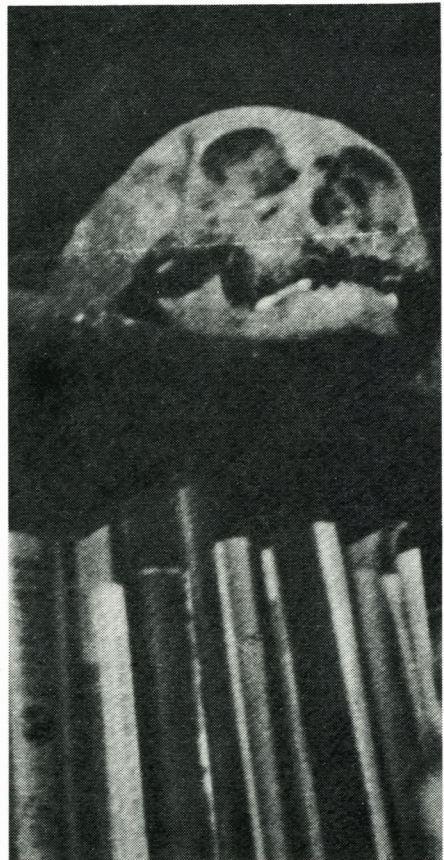
Apropos »malkøllen«

Johannes Wildts ovenfor omtalte roman er et eksempel på påvirkning fra den tyske såkaldte Schreckromantik, som på dansk grund repræsenteres i Oehlenschlägers og Ingemanns ungdomsdigte. I en artikel i Soranerbladet august 1928 på side 59 af Poul Schärff oplyses det, at ovennævnte roman i 1830 blev oversat til svensk og i 1839 og 1847 blev genoptrykt på dansk, hvilket vidner om dens popularitet. I forbindelse med løngangsdiskussionen har bogen en vis interesse, fordi »inquisitions-kældrene under Sorø Kloster« måske - for ikke at sige sandsynligvis - er inspireret af den såkaldte »malkølle«, der findes i den senmiddelalderlige kælder under Rektor-

gårdens sydfløj. Den omtales i den store Sorøbog bind I, side 282: »den sentmiddelalderlige kælder østligt i Rektorgårdens sydfløj må være en af Hundeborgkældrene, i hvilken man antagelig idet 17. århundrede har indbygget et ejendommeligt tøndehvælvet rum, hvis anvendelse ikke kan bestemmes. (Malkølle?)«.

Forfatterens far var degn i Vester Broby ved Sorø, og det er vel tænkeligt, at sønnen har søgt stof til sin bog ved at snuse om på området for at få inspiration!

Undertegnede har i Nationalmuseets middelaldertopografiske arkiv gennemset de bevarede rapporter om udgravninger inden for Klosterporten, men her oplyses intet om den omtalte malkølle, der sandsynligvis snarere har været et kloakudløb

Kranium i alumneskab.

til Møllediget. Både rektor Østergaard og rektor Erling Kristensen har i perioder været generet af mefitiske dunster, men såvidt vides er der aldrig foretaget nogen udgravning, så her er en opgave for fremtidens arkæologer!

De forskellige »længange« i »Skolegården« nord og øst for Ingemanns Hus må ligesom »malkøllen« være afløb eller kloakker fra vidt forskellig tid, der åbenbart ikke er prioriteret så højt, at der er foretaget arkæologiske undersøgelser heraf.

De af Alex Herreborg omtalte kranier af pestdøde munke har jeg ikke fundet oplysninger om på Nationalmuseets arkiv, men artiklen her kan slutte med et udklip af Billedbladet, som er stillet til rådighed af *Henning Molin* (S 46), hvor et af de omtalte kranier ses i et af elevskabene på Hovedbygningens alumnat. Udklippet er udateret.

Red.

Frokosten den 2. maj

»Kom ej du søde milde!« ... en lille piges herlige version af den gamle velkomsthilsen, ikke til barnepigen Milde, der skulle holde sig borte af en eller anden grund, men til den søde, milde maj, der desværre ikke viste sig på Amager, hvor vejret var gråt og regnfuldt. Men indenfor, hos »Prag«, var der lunt og godt, og stemningen var første klasses. Vi var ikke mange, kun tolv.

Nestor af år, men ej af sind: *Knud Hauerslev* '23; *Jens Bastue Jacobsen* '24, der med sædvanlig rundhændethed havde skænket frokosten et antal huskesedler med påtrykt første vers af »Jeg veed ...«, hvilket bevirkede, at vort kvad blev afsunget perfekt: Staunings undervandsbåd viste sig ikke og heller ikke den af Kiesow konstaterede afmatning i erindringen af versets mellemste linier - alle ordene flød lige klart og tydeligt fra vore læber! - *Dan Fink* '27 blev budt hjerteligt velkommen tilbage efter sygelejet, han så frisk ud, men havde en klap for det ene øje, heldig-

vis kun midlertidigt; *Jørgen Tholl* '33; *Paul Rantzau* '37; *Hans Birger Mitens* '41; *Finn Harlang* '45; *Claus Thykier* '55; *Poul Andersen* '60; *Lasse Tryde* og *Peter Reinhard Hansen* '87, samt vores alle sammens søde rosin etc. *Ann Sørensen* '88, der havde taget fri fra arbejdet for at komme til frokost.

Dagens foredragsholder, *Claus Thykier*, fortalte overordentlig interessant om *Ole Rømer* og hans tusculanske observatorium i Vridsløsemagle, hvis beliggenhed man ikke har kunnet stadfæste, før *Claus Thykier* begyndte forfra »på en ny måde« og fandt stedet, der for astronomer er noget af en hellig plet: Her opstillede Rømer sit epokegørende kikkert-instrument, »Rota Meridiana«, som man i princippet bruger den dag i dag på alverdens observatorier, en opfindelse som ved siden af Rømers konstatering af lysets hastighed placerede ham mellem de største astronomer nogen sinde. På *Ole Rømers Museum* i Vridsløsemagle har *Claus Thykier* tilvejebragt en imponerende samling »roemeriana«, her imellem nøjagtige og smukke kopier af Rømers »planermaskiner« bekostet af Velux Fonden af 1981 og fremstillet af konservator *Søren Andersen*, der også fungerer for lektor ved Sorø Akademi *Hemming Andersen* i dennes ihærdige arbejde med restaurering og opstilling af apparaterne i »Hauchs Samling« på Vænget. Thykier påpegede nødvendigheden af, at denne enestående samlings eksistens blev gjort bekendt her hjemme i højere grad, end tilfældet er. Den er allerede berømt i udenlandske fagkredse, der betegner den som den ene af tre af verdens (!) fineste samlinger af fysiske instrumenter fra Hauchs tid, en pryd for såvel Sorø Akademi - hvortil den er skænket af kongen i sin tid - som for Danmark; men samlingen bør ikke »mures inde«, den skal være tilgængelig for offentligheden til fastsatte tider! Der skal skaffes midler til pleje af samlingen og til sikring af adgang for besøgende.

Nær ved Rømers observatorium har man netop fundet tomt, hvor Bartholi-

nernes landsted »Pilenborg« var beliggende - deres »tusculum« bygget i 1704; intet uden arkitekturfragmenter og brokker er tilbage af dette berømte sted, men egnen er den samme som dengang, selvom vestskoven nu for alvor gør sig gældende. Tag derud og bliv en oplevelse rigere og besøg Thykier i Ole Rømers fine museum, der også giver den astronomiinteresserede adgang til betragtning af stjernehimlen: En anden soraner-astronom, *Hans Quade Rasmussen* R '28, (der i parentes bemærket blev stemplet som håbløs i matematik af »Fatter«, men som blev beregner på

Turistfremstød i Sorø

Sorø kommune ofrer 200.000 kr. på turismens alter suppleret med yderligere 200.000 kr. fra det lokale erhvervsliv. Store planer lanceres i det nye turistkontor i Østergade i den gamle Victoria-biograf, der blev bygget i 1927 og nu er blevet renoveret for 800.000 kr. af Gunnar Andersen og Tina Galatius. Kontoret i Østergade holder åbent fra kl. 10-22, og der er planer om salg af valuta og café til 50 personer. To turistvejledere, lige udannet på Kongskilde Friluftsgård, er tilknyttet kontoret, der også vil arbejde på at få kursus- og andre firma-arrangementer henlagt til Sorø.

Det gamle turisthus i Bikubens gård er revet ned i forbindelse med en byggeplan, så nu er det i Østergade, det foregår.

Københavns Observatorium og som skrev doktordisputats om kometen Olbers definitive bane!) testamenterede sin kikkert til museet, hvor den nu anvendes i demonstrationsarbejdet.

Claus Thykier, der også er en habil musiker (han tracterede pianofortet ved afsyngelsen af »Jeg veed ...«, det var som at høre *Andrup* ved morgensangen i Lovsangssalen i gamle dage!), lod til slut det netop udkomne, pragtfuldt illustrerede trebinds storværk (in quarto) »Dansk astronomi gennem fire hundrede år« (udgivet med støtte af Velux Fonden af 1981 og med Claus Thykier som redaktør) cirkulere; det vakte almindelig beundring og kan anbefales på det varmeste; prisen er takket være fondsstøtten sat meget lavt.

Tholl, Mitens, Ann og referenten sivede til Nachspiels; ingen ventede os der, men vi var ikke mundlamme af den grund!

Rantzau.

De nye biografier søger hjælpere

NOTA BENE: *Saxtorph* kunne desværre ikke være til stede ved frokosten, men han anmoder indtrængende om medhjælp til

SORANER-BIOGRAFIERNE!

Kun to (2) har meldt sig indtil nu. *Det er for lidt!* Ring eller skriv til:

Universitetslektor mag. art.

Niels M. Saxtorph

H. C. Ørstedes Vej 32

1879 Frederiksberg C

Telefon 31 31 65 31.

Tag nu en rask beslutning!

OBS!

OBS!

Soranerfrokoster den første torsdag hver måned kl. 12.00

også i juni, juli og august i

RESTAURANT PRAG på hjørnet af Amagerbrogade og Prags Boulevard.

Soranske dødsfald

JØRGEN HARALD HANDLOS
ANDERSEN (R 50)

19. september 1932 - 25. marts 1991

CHRISTIAN FALSTER (S 38)

23. maj 1920 - 20. april 1991

60 års jubilarer 1991

I anledning af, at vi 60 års jubilarer har aftalt at mødes i Sorø lørdag den 8. juni -91, har jeg fundet et photo frem.

Det er taget af en kanonfotoğraf på Torvet og forestiller undertegnede flankeret af to gode venner.

Fhv. stadsingeniør i Torshavn *Poul Guttesen* og formanden for de kommunale vejanlæg i Vaag på Suderø, *Daniel Jacob Mikkelsen*.

Det ville more mig, om red. ville optage det i vores ærede blad.

Med soranerhilden

Peter Waagstein (S 31).

I midten Peter Waagstein (S 31), til venstre Poul Guttesen (S 31) og til højre Daniel Jacob Mikkelsen (1929).

Hallo 3a årgang 1986!

Fordi vi har 5 års jubilæum i år, og fordi folk begynder at få børn, og fordi det er lang tid siden, vi allesammen har set hinanden, vil nogle stykker af os forsøge at stable et eller andet arrangement på benene.

Vi vil derfor bede dig kontakte os - og hanke op i andre, som du har kontakt med, så vi kan finde ud af, hvor i verden folk befinder sig.

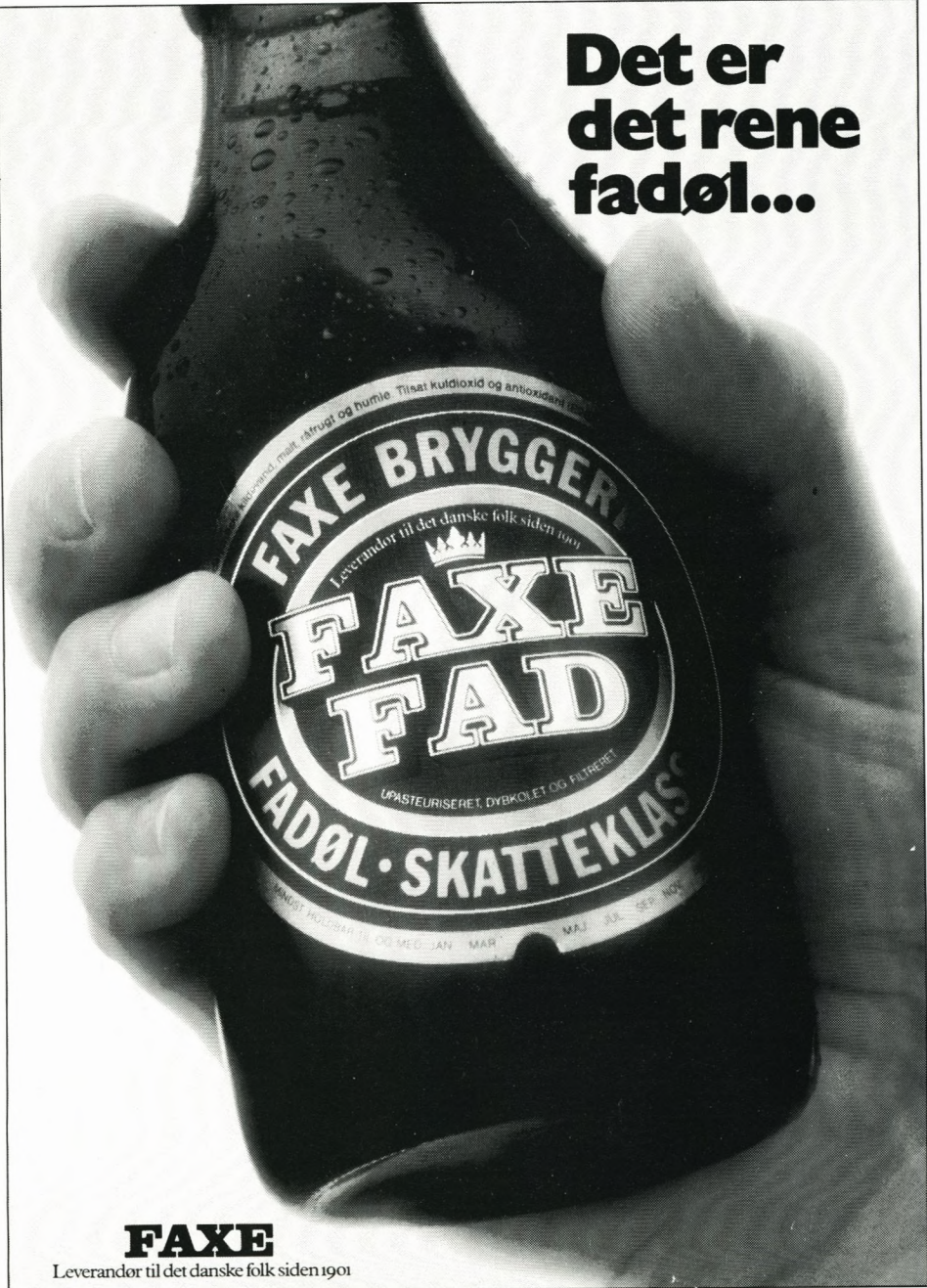
Kærlig hilsen og på genhør!

Mette Birkedal
Stengade 54, 4. tv.
2200 København N
35 37 54 43

Runde fødselsdage i juni 1991

2. Læge Søren Plate (f. 41, S 60), Frederiksberg Allé 66, 1820 Frb. C.
6. Statsaut. revisor Flemming Valeur-Nissen (f. 16, S 34), Jægersborgvej 79, 2820 Gentofte.
7. Pastor Svend Vestergaard (f. 16, S. 35), Skansebakken 4, 6400 Sønderborg.
7. Cand. jur. Bent Wejding (f. 21, S 40), ska. Ravnstrup Hovedgård, 4160 Herlufmagle.
10. Arkitekt Niels Jacob Schaldemose (f. 21, R 39), Bredager 120, 2650 Hvidovre.
12. Civ.ing. Asger Helweg-Larsen (f. 21, S 40), Rymarksvej 53, 3.tv., 2900 Hellerup.
12. Bagermester Johs. Tobias Larsen (f. 16, '32), 1529 Mission Drive, Cal. 93463, USA.
13. Major Svend K. Hermansen (f. 31, S 50), Ny Vestergårdsvej 12, 3500 Værløse.
13. Dir. Niels Erik Weis (f. 16, S 34), 1721 Galatea Terrace, Cavana del Mar, Cal. 92625, USA.

**Det er
det rene
fadøl...**

FAXE

Leverandør til det danske folk siden 1901

18. Ing. Carl O. Geiger (f. 41, '57), ska. Stamplesvej 24, 7100 Vejle.
19. Reklamechef Ole Worm Borch (f. 21, R 37), Kastanievej 40, 1., 9900 Fr.havn.
19. Civ.ing. Jørgen Hammer (f. 41, S 60), Nyker Hovedgade 12, 3700 Rønne.
24. Cand. pharm. Rita Eriksen (f. 41, S 60), Kastebjergvej 40, 2750 Hellerup.
24. Cand. pharm. Ruth Olsen (f. 40, S 61), Elmebakken 3, 3520 Farum.
26. Civ.ing. Henning Mac (f. 21, S 41), 50 Rue Richter, F-75009 Paris, Frankrig.
27. Lisbeth Pedersen født Raaschou-Nielsen, (f. 06, S 25), Søndergade 25, 1.tv., 4180 Sorø.
27. Arkitekt Teit Weylandt (f. 41, S 60), Ryvangs Allé 8, 2100 Kbh. Ø.
29. Frugt- og vinavler Aton Andersen (f. 16, R 33), Vejlevej 17, 7130 Juelsminde.
30. Rektor Aage Rosendal Nielsen (f. 21, '44), Skyumvej 101, Skyum pr. 7752 Snedsted.
- 29), Vildgåsevej 3, 7000 Fredericia.
11. Kapt.løjtn. Ulrik Schmidt (f. 41, S 60), Dageløkkevej 7, 3050 Humlebæk.
12. Civ.ing. Poul Andersen (f. 41, S 60), Jægerhusene 41, 2620 Albertslund.
14. Advokat Jørgen Bojesen (f. 31, S 49), Kulsviervænget 7, 2800 Lyngby.
14. Autoforh. C. Helge Christiansen (f. 21, R 38), Amager Strandvej 196, 2300 Kbh. S.
15. Hydrolog Jørgen Erup (f. 41, S 60), Birkegade 27, 5. tv., 2200 København N.
15. Prof., dr. phil. Peder J. Z. Estrup (f. 31, S 49), Dept. of Phys. & Chem., Brown University, Providence, R.I.00000, USA.
17. Lærer Elsebeth Holstein Langer (f. 41, S 60), Brahmsweg 10, D-2360 Segeberg, Tyskland.
17. O.læge Erik Wadum Michelsen (f. 21, S 40), 4407 Bluff Str., Bakersfield, Cal. 93306, USA.
18. Advokat Hans S. Jensen (f. 21, S 41), ska. 7620 Lemvig.
22. Mogens C. Bolwig (f. 41, '59), ska. c/o Bolwig, 8770 Ørting.
23. Arkitekt Per Nordahl Svendsen (f. 41, '56), Parcelvej 4, 2670 Greve.
27. Gross. Asger K. Hansen (f. 11, S 29), Kronprinsessegade 8, 2., 1306 Kbh. K.
27. Benzinførh. Svend Petersen (f. 31, '49), ska. Solvej 4, 2840 Holte.
28. Cand. mag. Jette Hoydal (f. 41, S 60), Tradabrekka 13, Fr. 100 Tórshavn, Færøerne.
29. Fabr. Ole Scharling (f. 21, S 40), Drivsåtsvej 6 A, 4450 Jydeup.
30. Alex Kurlandski (f. 41, R 58), Erica-stien 11, 2820 Gentofte.

Runde fødselsdage i juli 1991

2. Advokat Ole Lønborg (f. 41, S 60), Vimmelskaftet 42 B, 1161 Kbh. K.
3. Planlægn.økonom Johs. Negrijn (f. 31, R 50), Sundbyvester plads 4, 2300 Kbh. S.
4. Arkitekt Svend Eriksen (f. 41, R 58), Akacievænget 25, Fensmark pr. 4700 Næstved.
8. Landsing. Mikkjal Arnason Helmsdal (f. 16, S 35), Lauritsaragøta 8, Fr.-100 Tórshavn, Færøerne.
9. Man. Haakon Hagen Ipsen (f. 11, R 28), 10624 East River Drive, Bothell, WA 98011, USA.
9. Afd. ing. Preben Sander (f. 21, S 40), Enebærvej 8, 4690 Haslev.
10. Fabr. Richard Sparre-Petersen (f. 11, S 31), Kviemarken 42, Kostræde Banke pr. 4756 Lundby.
11. Tandlæge Ole Ravnsgaard (f. 11, S
4. Kt.chef Carl Hanson (f. 31, S 51), Ålholmparken 4, vej 3, 3410 Hille-rød.

Runde fødselsdage i august 1991

4. Kt.chef Carl Hanson (f. 31, S 51), Ålholmparken 4, vej 3, 3410 Hille-rød.

4. Apoteker Ole Stahl (f. 31, R 48), Odinsvej 20, 4180 Sorø.
5. Læge Harald Understrup (f. 31, S 49), Skanderborgvej 161, 8260 Viby J.
8. Cand. mag. Elsa Verner-Nielsen (f. 16, S 34), Svejagervej 10, 2900 Hellerup.
9. O.læge dr. med. Svend Christensen (f. 06, S 25), Anemonevej 1, Breum pr. 7870 Roslev.
10. Tandlæge Lars Geertsen (f. 41, S 60), Vayrols, F-46090 Cahors, Frankrig.
11. Plantageejer Gunder G. Rasmussen (f. 16, R 32), Flinterupvej 93, 4480 St. Fuglede.
13. Adjunkt Arne E. Olsen (f. 41, S 60), Herlufsholmvej 12, 4700 Næstved.
14. Lærer Ole Abrahamsen (f. 31, S 50), Hulvej 10, 3220 Tisvildeleje.
14. Læge Morten Colding-Jørgensen (f. 41, S 60), Ranunkelvej 1, 2820 Gentofte.
14. Lærer Carl Erik Hjorth (f. 31, S 50), ska. Ege Allé 214, 8600 Silkeborg.
17. Børge Ipsen (f. 21, '35), Nykøbingvej 75, Stødstrup pr. 4863 Eskildstrup.
18. Fabr.ing. Henri Brincker (f. 06, R 24), Svalevej 35, 2900 Hellerup.
18. Fhv. forsorgschef Erik Jarl Thisted-Jensen (f. 16, S 36), ska. Brandsvej 97, Årgab pr. 6890 Hvide Sande.
19. Godsejer Johan Fr. Bøttger (f. 11, S 29), Dragsholm, 4534 Hørve.
23. Lærer Jens P. Forchhammer (f. 41, S 59), Vibyvej 29, 8230 Åbyhøj.
28. Forstanderinde Birthe Kofoed-Hansen (f. 16, S 34), Nordens Plads 4, 2500 Valby.
29. Jacques Henriksen (f. 31, R 49), ukendt opholdssted, vistnok i Frankrig.
29. Forstander Nicolai Thron (f. 06, S 26), Marselis Blv. 38-10-01, 8000 Århus C.

»ska«: Sidste kendte adresse; oplysninger og rettelser bedes meddelt til Per Salling, Højgårdstoft 264, 2630 Taastrup, tlf. 42 99 78 58.

Til studenterne 1991

Vil du være *gratis medlem* af Soransk Samfund og få *Soranerbladet* tilsendt i ét år og inviteres til *årsfesten*, så udfyld vedlagte kort med din adresse og send det til kassereren.

MEDLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 125,- i 1991. For medlemmer fra og med årgang 1984 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 75,-.

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon 33 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10

Kontingent m.v.

SOR-data
Soransk Samfund
Dr. Tværgade 30
1302 København K.
Kontingent:
giro 3 27 13 07

OBS – BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og i Island fremendes fortrykte girokort. Udlandssoranere bedes **indbetale kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **40,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon 42 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
53 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
Tlf. 33 13 86 66 – Fax. 33 93 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø
Tlf. 53 63 05 75 – Fax. 53 63 51 75

ISSN 0903-1340

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

H H BACHE

PARSBERGVEJ 50
2830 VIRUM

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
53 43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
53 51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
53 41 11 22

– *Stedet vi mødes*

HOTEL POSTGÅRDEN

Leslie Christensen

Telf. 53 63 22 22

Sorø Akademi
Skovdistrikt

Telf. 53 63 01 25

ADVOKAT CENTRET

AHLGADE 49
4300 HOLBÆK

Steen Harrsen
Møderet for Højesteret

Michael Abel
Møderet for Landsret

Jens Klokhøj
Møderet for Landsret

Finn Jørgensen
Møderet for Landsret

Palle Andersen
Møderet for Højesteret

Telefon 53 43 44 45 · Fax 53 43 01 12 · Giro 3 03 81 81